

Часто у процесі роботи з дитиною виявляється ряд специфічних особливостей її психічного розвитку, тому виникає необхідність вдосконалення запропонованих типових програм, доповнення їх тим змістом, який спрямований на розвиток окремих психічних властивостей, які необхідно сформувати [4].

Саме такий підхід до вирішення проблеми допоможе швидкій адаптації дитини до умов, що створило життя, формуванню навичок соціальної взаємодії та комунікації. Варто зазначити, що налагодження співпраці між батьками та всіма фахівцями, які працюють з дитиною з ООП, відкритість освітнього процесу передбачає здійснення успішної міжособистісної взаємодії між законними представниками дитини з ООП та учасниками освітнього процесу, які здійснюють її психолого-педагогічний супровід [1]. Самим педагогам необхідно вчитися приймати осіб з особливими освітніми потребами, розуміючи їх внутрішній світ, відмінності від інших дітей, стримувати свої емоції та страхи, аби допомогти дитині опанувати себе у такий нелегкий час. Адже кожна дитина – це індивідуально неповторна особистість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бутенко Н. Ю. Комунікативні процеси у навчанні: підручник / Н.Ю. Бутенко К. : КНЕУ, 2004. 383 с.
2. Діти з особливими потребами у загальноосвітньому просторі: початкова ланка / за редакцією: В.І. Бондаря, В.В. Засенка. К. 2004. 152 с.
3. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Агентство Україна», 2019. 300 с.
4. Саламанська декларація. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_001-94/print

*Гузюк Христина Володимирівна,
студентка 1 курсу магістратури, педагогічного факультету,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янука»*

*Науковий керівник:
Хом'як Ольга Анатоліївна,
к. пед. наук, доцент кафедри теорії та методик початкової освіти
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янука»*

ГОТОВНІСТЬ УЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

Із першого року навчання дітей з вадами здоров'я в початковій школі у створенні їхньої освітньої траєкторії ключову роль відіграє вчитель початкових

класів. Тому від якості його фахової підготовки залежить сформованість високого рівня готовності до виконання функцій професійної діяльності в умовах інклюзії. Вчитель має бути всебічно підготовлений до нової професійної ролі.

Досвід означеної форми навчання засвідчив, що в разі нездатності педагогів правильно організувати навчальний процес таким чином, щоб враховувались індивідуальні потреби та можливості кожної дитини, вихованці не брали участь у навчальному процесі, як наслідок, знижувалась активність та бажання проявляти свої навчальні можливості [1, с. 4].

Проблеми готовності педагога до роботи в умовах інклюзивного навчання досліджували: П. Миронова, О. Мартинчук, І. Оралконова, С. Альохіна, Ю. Шуміловська, С. Митник, Н. Назарова та ін.

Згідно із «Концепцією розвитку інклюзивної освіти», «Конвенцією ООН про права дитини», «Саламанкською Декларацією», «Національною стратегією розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки», «Національною стратегією у сфері прав людини» інклюзивна освіта стала пріоритетною в освітній політиці держави. Процес підготовки до включення учнів із особливостями розвитку у середовище є тернистим етапом адаптації та соціалізації. Тому надзвичайно важливо підготувати педагогів до роботи, забезпечити їх інструментарієм та моделями альтернативного навчання, допомогти їм оволодіти глибокими знаннями своєї сфери професійної діяльності, для забезпечення ефективного навчання дітей з особливими освітніми потребами [2].

Незважаючи на широку представленість у науковій літературі проблем готовності педагога у роботі з особливими дітьми та різні підходи до визначення цього поняття, науковці розглядають його як інтегральне багатоаспектне психологічне утворення, яке включає в себе низку компонентів [3].

За дослідженням С. Альохіної готовність педагога в роботі інклюзивної освіти – це інформаційна обізнаність, знання педагогічних технологій, оволодіння основ психології та корекційної педагогіки. І. Оралконова визначає готовність учителів початкових класів до роботи в умовах інклюзивної освіти – як ціннісну орієнтацію особистості, мотивація, педагогічний оптимізм, толерантність, дидактичні знання та методичні уміння [2].

Професійна діяльність, готовність вчителя повинна бути спрямована на розвиток і формування особистості, забезпечення соціально-психологічної та трудової адаптації дитини з особливими освітніми потребами, на основі цього виховання людських цінностей. Щоб навчання дітей дало бажаний результат, вчителю перш за все необхідно оволодіти знаннями та навичками:

1. Ознайомитися з анамнезом учня, розуміти які психічні процеси порушенні.
2. В процесі навчальної діяльності спостерігати за рівнем розвитку, швидкістю виконання завдань, поведінкою.
3. Брати до уваги рівень розвитку дрібної моторики рук, швидкість читання та мовлення дитини, стан зору, слуху.
4. Навчитись підлаштовувати навчальний план під індивідуальні потреби та можливості дитини.

5. Створити усі оптимальні умови для гармонійного забезпечення розвитку дитини.

6. Сформувати у класі доброзичливу атмосферу, та довіру між дітьми [3].

Для фаху вчителя початкових класів у його роботі в інклюзивній діяльності комунікативна толерантність є головною умовою, від якої залежить позитивний професійний досвід спілкування з дітьми із порушеннями розвитку.

Психологічну готовність педагога до інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами С. Миронова розглядає як стійке системне психологічне утворення, що забезпечує наявну професійну підготовку педагога при вирішенні завдань що забезпечують діяльність у роботі [3].

Проаналізувавши дану структуру можна виокремити чотири взаємозалежних між собою компоненти: когнітивний, операційний, мотиваційний та особистісний.

Провідна роль професійної готовності вчителя початкових класів в умовах інклюзивної освіти – створення та постійне вдосконалення корекційно-розвивального середовища для дітей з особливими освітніми потребами. Тому виходячи з усього вище сказаного, перше і найголовніше завдання, педагога який працює в умовах інклюзивного навчання – це спочатку соціалізувати, а потім вже навчити чогось своїх учнів.

Отже, можна сказати, що дана тематика готовності вчителя до роботи в умовах інклюзивного навчання і надалі потребує всебічного вивчення та вдосконалення професійної діяльності педагога. Вирішальною умовою інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами є створення інклюзивного простору, який передусім, передбачає наявність спеціально підготовлених педагогів, спеціально підготовленого освітнього середовища, матеріально-технічного забезпечення, особлива увага підготовки педагогічних працівників.

Розвиток інклюзивного навчання передбачає наявність у педагогів інклюзивної компетентності. Це педагоги, які приймають нову систему цінностей, творчо реалізують нові технології навчання, здатні вирішити проблему соціалізації дітей з особливими освітніми потребами, володіють методами психолого-педагогічної діагностики, стабільно прагнуть до високих результатів у своїй професійній діяльності, знають специфіку освітніх програм, володіють методиками й технологіями навчання дітей з особливими освітніми потребами; ефективно взаємодіють як у самому закладі, так з оточуючим соціумом [3].

Таким чином, врахування методичного забезпечення, нормативно-правових документів, використання сучасних підходів до навчання дітей з особливими освітніми потребами, забезпечують ефективну готовність вчителя працювати із дітьми на формування у дитини віри у власні можливості, творчі задатки та сили.

Головна умова яка постає перед дорослим, усвідомити права дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання, прийняти в шкільний колектив вихованців та створити підґрунтя для успішного навчально-корекційного результату.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Демченко І. І. Готовність учителя початкових класів до роботи в умовах інклюзивної освіти: структура та діагностика: навч.-метод. посіб. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2014. 160 с.
2. Катерина Гудзь «Готовність педагога до роботи в умовах інклюзивної освіти ЗНЗ». [evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/ 123456789/14188/1/Гудзь-128-133](http://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/14188/1/Гудзь-128-133).
3. Коваль О. О. «Готовність вчителя початкових класів до роботи з дітьми ООП» <https://vseosvita.ua/library/gotovnist-vcitela-pocatkovih-klasiv-do-roboti-z-ditmi-ooop-358077.html>

*Давидюк Катерина Василівна,
студентка 1 курсу магістратури, педагогічного факультету,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янука»*

*Науковий керівник.
Хом'як Ольга Анатоліївна,
к. пед. наук, доцент кафедри теорії та методик початкової освіти
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янука»*

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ З БАТЬКАМИ, ЯКІ ВИХОВУЮТЬ ДИТИНУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

У вихованні дитини велике значення має забезпечення належних матеріальних і педагогічних умов. Завдяки цьому формується фізичний, моральний і духовний розвиток дитини. На цей процес має великий вплив сім'я, яка є чи не основною ланкою у вихованні дітей. Нова українська школа формується на партнерстві сім'ї та школи.

Багато вітчизняних та зарубіжних науковців досліджують питання роботи дітей і батьків, які виховують дітей з особливими освітніми потребами. Це і А. Колупаєва, М. Ярмаченко, Т. Ілляшенко, Є. Ярська-Смирнова, Н. Сабат, І. Іванова та багато інших. Деякі з них переконані, що основним середовищем формування людини безсумнівно є сім'я.

Сім'я, в якій виховується дитина особливими освітніми потребами, є її першим соціалізуючим інститутом. Процес розвитку дітей такої категорії проходить з великими труднощами та у сповільненому темпі. Така дитина проходить декілька етапів соціалізації. Першим і найважливішим етапом для дитини з особливими освітніми потребами є входження її в соціум. В цей момент вона повинна адаптуватися в сім'ї, але важливо, щоб члени родини з розумінням віднеслися до проблем дитини і в будь-який час могли допомогти їй в подоланні труднощів. І ні в якому разі сім'я не повинна ущільнювати